

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf
Öğretmenliği Eğitimi
Sempozyumu Özel Sayısı
(21-23 Mayıs 2015, Bartın/TÜRKİYE)

*Special Issue on XIV. International
Participation Symposium of
Primary School Teacher Education
(21-23 May, 2015 - Bartın, TURKEY)*

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION
International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı

Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (21-23 May, 2015)

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ

Editör Yardımcısı

Arş. Gör. Dr. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayıma Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BÜEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat BALLYEMEZ

Editor Assistant

RA. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBAS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

SEMPOZYUM BİLİM KURULU / SYMPOSIUM SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ahmet SABAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ali AZAR (Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ali Rıza AKDENİZ (Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU (Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. B. Ünal İBRET (Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Cevat CELEP (Kocaeli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN (Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN (Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İsa KORKMAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. M. Dursun ERDEM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet BAHAR (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ (Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK (R. Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet KUTLU (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Murat ALTUN (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN (Öğretmen Yetiştirme Grubu Yürütücüsü / Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ramazan SEVER (Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Rifat ÇOLAK (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ (Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Sefer ADA (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Selahattin TURAN (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ali MEYDAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN (Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Bekir BULUÇ (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Emre ÜNAL (Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Erol DURAN (Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI (Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mehmet TURAN (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mustafa ULUSOY (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Necati HIRÇA (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nil DUBAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Turan TEMUR (Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU (Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Doug HARTMAN Michigan State University
Dr. Jodene FINE Michigan State University
Prof. Dr. Kamil ÖZERK Oslo University

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU / SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Düzenleme Kurulu Başkanı)
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Umut SARAÇ
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Yrd. Doç. Dr. Cemal TOSUN
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÜNAL
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL
Öğr. Gör. Övgü ÖZPARLAK
Öğr. Gör. Reha SARIKAYA
Arş. Gör. Ahmet Volkan YÜZÜAK
Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI
Arş. Gör. Bekir GÜLER
Arş. Gör. Davut GÜREL
Arş. Gör. Eda AKDOĞDU
Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU
Arş. Gör. Ensar AYDIN
Arş. Gör. Fatih TAŞ
Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU
Arş. Gör. İbrahim ÇELİK
Arş. Gör. Murat TEKİROĞLU

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ
Arş. Gör. Tuğba UYGUN
Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

ÖNEMLİ TARİHLER/ IMPORTANT DATES

Bildiri Özeti Son Gönderme Tarihi <i>01 Ekim 2014 - 10 Nisan 2015</i>	Abstract Submission <i>October 01, 2014 – April 10, 2015</i>
Kabul Edilen Bildirilerin İlanı <i>12 Nisan 2015</i>	Notification of Acceptance <i>April 12, 2015</i>
Erken Kayıt Son Tarih <i>17 Nisan 2015</i>	Early Registration Deadline <i>April 17, 2015</i>
Tam Metin Son Gönderme Tarihi <i>15 Haziran 2015</i>	Full Text Submission <i>June 15, 2015</i>
Sempozyuma Kayıt Son Tarih <i>16 Mayıs 2015</i>	Standard Registration Deadline <i>May 16, 2015</i>
Program İlanı <i>18 Mayıs 2015</i>	Notification of Programme <i>May 18, 2015</i>
Sempozyum Tarihi <i>21-23 Mayıs 2015</i>	Symposium <i>May 21-23, 2015</i>
Sempozyum Salonları <i>Bartın Üniversitesi Merkez Kampüsü</i> <i>BARTIN - TÜRKİYE</i>	Symposium Salons <i>The Main Campus of Bartın University</i> <i>BARTIN - TURKEY</i>

SUNUŞ

Değerli Meslektaşlarım,

Bu yıl “**14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2015)**” Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır.

Ülkemizde 1994 yılından bu yana çeşitli eğitim fakülteleri tarafından 13 kez düzenlenen, bilimsel niteliği, eğitsel değeri ve mesleki eğiticiyi yönüyle önemli bir saygınlığa ulaşan bu Sempozyumun 14.sünü **21-23 Mayıs 2015** tarihleri arasında Bartın’da yapmanın büyük gururunu ve heyecanını yaşadık.

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirmeleri, eğitim biliminin çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerini özümsemeleri ve en önemlisi de 21. yüzyılın becerilerine sahip olmaları üzerinde önemle durmaktayız. Bu anlayışla düzenlediğimiz Sempozyumun amacı, Sınıf Öğretmenliği eğitimine yönelik bilimsel çalışma, uygulama ve deneyimleri paylaşmak, bu alanda çalışan akademisyen, öğretmen ve öğrencileri bir araya getirerek bilimsel ve sosyal etkileşimi üst düzeye çıkarmak, aralarında işbirliği ve eşgüdüm sağlamak, yeni bakış açıları ve çalışma alanları oluşturmaktır.

Sempozyumun bilimsel niteliğini arttırmak için yurt dışından ve yurt içinden alandaki en iyi bilim insanların sempozyuma katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliğinin güncel sorunlarını ayrıntılı olarak tartışmak ve değerlendirmek için gerekli bilimsel ortamlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda sempozyumda, davetli bildiriler, konferanslar, paneller, poster sunumları ve atölye çalışmalarına yer verilmiştir. Kısaca bilimsel ve sosyal etkileşimi zengin bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Sempozyum süresince alandaki güncel bilgiler paylaşılmış, tartışılmış, özgün ve yeni fikirlere ulaşılmış ve bu eğitimin tüm paydaşlarının bilgisine sunulmuştur.

Sempozyum sonunda katılımcılar tarafından gönderilen bildiri tam metinleri, yeniden hakem incelemesinden geçirilmiş ve olumlu olarak değerlendirilenler bu özel sayıda yayımlanmıştır.

Geleceğin öğretmenlerini yetiştirme açısından büyük önem taşıyan bu Sempozyuma bildiri, panel, konferans gibi sunumlarla veya dinleyici olarak katılan ve bize destek veren tüm katılımcılara, Fakültemiz adına teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Saygılarımızla

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Bartın Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dekanı

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI Mobil Öğrenme Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Tablet Bilgisayar Kullanma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Mobile Learning Applications Using Tablet Computer Skills of Candidates Teachers</i>	1 - 10
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13193	
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK Bilgi Teknolojisinden Beyin Teknolojisine: Mobil Öğrenme Projesinin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of the from Knowledge Technology to Brain Technology Mobile Learning Project</i>	11 - 18
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13194	
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokul Öğrencilerine Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerini Tanıtmalarına İlişkin Görüşleri <i>Opinions of Faculty Elementary School Teaching Students on Introducing of Social Emotional Learning to Primary School Students</i>	19 - 31
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13195	
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ - Tuğba Cevriye ÖZKARAL Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı ve Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluating the Social Studies Syllabus, and the Textbooks for Grades 4 and 5 According to the Place-Based Education Approach</i>	32 - 43
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13196	
Doç. Dr. Barış ÇAYCI – Filiz ALTUNKESER Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Anlayışa Yönelik Tutumları İle Etkililiğine Yönelik Görüşleri <i>Opinions for Efficiency and Attitudes towards Constructivist Approach of Teacher Candidates</i>	44 - 61
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13197	
Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN - Hilal ÇALMAŞUR - Duran DEMİR Sınıf Öğretmenlerinin Liderlik Kavramına ve İlkokul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri <i>Classroom Teachers' Opinions on the Concept of Leadership and Leadership Behaviour They Expect from Primary School Administrators</i>	62 – 73
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13198	
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ANILAN – Gamze KAYACAN Sınıf Öğretmenlerinin Gözüyle Kaynaştırma Eğitimi Gerçeği <i>The Reality of Inclusive Education through Classroom Teachers</i>	74 - 90
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13199	
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN Organik Oyunlar ve Organik Oyun Alanları <i>Organic Games and Organic Playgrounds</i>	91 - 96
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13200	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Ali Murat DARICAN Okumaya Hazıroluşluğun İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Tutumlarına Etkisi <i>The Effects of Reading Readiness on Primary School 4th Grader's Attitudes about their Reading Habits</i>	97 - 110
Doi: 10.14686/BUFAD. 2015USOSOzelsayı13201	
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE – Serkan DEMİR Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Toplumsal Değer Algılarının Karşılaştırılması <i>The Comparison of Social Value Perceptions of Students in Combined and Individual Classes</i>	111 - 118
Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayı13202	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Doç. Dr. İjlal OCAK - Fatma GÜLEÇ ISLAK – Doç. Dr. Gürbüz OCAK İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Kavram Karikatürü Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi <i>The Effect of Using Concept Cartoons on Students' Academic Achievement of the Primary 4th Grade Science Lessons</i>	119 - 132
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13203	
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK – Doç. Dr. Gizem SAYGILI Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi <i>The Effect of Learning Creative Development Techniques on the Skills of Creative Thinking</i>	133 - 139
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13204	
Muhammet Ali ÜLKÜDÜR - Serpil DUMAN – Doç. Dr. Ahmet BACANAK Sınıf Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerilerinin Okul Müdürlerinin Çalışma Hayatı Üzerine Etkisi <i>The Influence of Primary School Teachers' Entrepreneurship Skills on Their Headmasters' Working Life</i>	140 - 151
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13205	
Doç. Dr. Osman SAMANCI - Ziya UÇAN Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi <i>A Research on Classroom Teacher Candidate's Abilities About Solving Social Problems</i>	152 - 162
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13206	
Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA – Umut Can ATAŞ İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri: Öğretmenim Nasıl Yazıyorum? <i>Primary School First Grade Students: Teacher, How Am I Writing?</i>	163 - 169
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13207	
Doç. Dr. Nil DUBAN - Fatma GÜLEÇ ISLAK - Firdevs GÜLEÇ - Seda KONAK – Arzu ÖZTÜRK – Hatice TÜRKEÇ Fen Bilimleri Dersinde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Opinions about the Using of Social Network in Science Course</i>	170 - 182
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13208	
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN – Serdar ARCAGÖK – Derya GİRGİN SARIDAŞ – Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavına Yönelik Görüşleri <i>The Opinions of Prospective Classroom Teachers towards the Field Exam of Classroom Teaching</i>	183 - 194
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13209	
Yrd. Doç. Dr. Perihan ŞARA - Ümran GÜNEY Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Eşme İlçesi Örneği <i>A Study of Primary and Secondary Teachers' Communicative Skill Levels in Terms of Various Factors: Sample Case Eşme</i>	195 - 205
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13210	
Doç. Dr. Murat AŞICI - Başak İNCE - Semra AKYOL Fen ve Teknoloji Dersinde Bir Öğretim Materyali Olarak Bilgilendirici Kitapların Kullanımı: İlkokul 4. Sınıf Örneği <i>Using Informative Books as A Teaching Material at Science Lessons: The Case of Elementary 4th Grade</i>	206 - 222
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13211	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Songül AKLAR Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Planned Writing and Evaluation Model on Enhancing 5th Grade Students' Composition Writing Skills</i>	223 - 234
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13212	
Berat DEMİRTAŞ - Yahya OĞUZ – Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ – Doç. Dr. Sait AKBAŞLI Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Değerlendirmesi <i>Constructivist Learning Environment Assessment</i>	235 - 245
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13213	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Öğrt. Gör. Esra SEVER - Doç Dr. Aysel MEMİŞ – Semra SEVER Pertev Naili Boratav'ın Zaman Zaman İçinde Masal Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi <i>Investigating Pertev Naili Boratav's Fairytale Book of "Zaman Zaman İçinde" in Respect of Values</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13214	246 – 263
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Öğrt. Gör. Diyaddin ALP – Arş. Gör. Esat YILDIRIM – Turan TURAN – Erol ERDEM – İbrahim CELAYİR – Selçuk KÜPÇÜ – Kübra BABACAN Okuma Uzmanlığına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri <i>Opinions of Class Teachers about Reading Expertise</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2018USOSOzelsayi13215	264 – 275
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Yedigir ÇAKIR İlköğretim İkinci Kademedeki (6–7. Sınıf) Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Görüşleri <i>Opinions of the Primary Second Stage (6th and 7th Class) Teachers and Students Related to Cursive Italic Handwriting</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13216	276 – 297
Nazan ÖZTÜRK Saygı Değerine İlişkin Öğrenci Görüşleri <i>Students Opinions about Respect Value</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13217	298 – 305
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK – Arş. Gör. Arzu ÇEVİK – Yasemin SÖNMEZ Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Yazma Becerilerinin İncelenmesi <i>Examining the Story Writing Skills of Preservice Primary Teachers</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13218	306 – 317
Arş. Gör. Berfu KIZILASLAN TUNÇER – Gülcan ERDEN Boşluk Doldurma Testlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerini Belirlemede Kullanılabilirliği <i>The Utility of Cloze Tests for Primary School 4th Grade Students' Reading Comprehension Level</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13219	318 – 324
Murat ÇAVUŞOĞLU – Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ Anne Babaların BİLSEM'e Devam Eden Özel Yetenekli Çocuklarına İlişkin Görüşleri (Bartın İli Örneği) <i>The Opinions of the Parents about Their Children with Special Talents Attending in the Centre of Science and Art (Sample of Bartın Province)</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13220	325 – 335

Doi: 10.14686/BUEFAD.2015USOSozelsayi13220

Anne Babaların BİLSEM'e Devam Eden Özel Yetenekli Çocuklarına İlişkin Görüşleri (Bartın İli Örneği)*

Murat ÇAVUŞOĞLU, Bartın Lütfullah Kocabaşoğlu Mesleki Eğitim Merkezi, muratcavus67@hotmail.com
Nuriye SEMERCİ, Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nsemerci@bartin.edu.tr

Öz: Özel yetenekli çocukların eğitim ve gelişimi üzerinde anne babaların önemli bir rolü vardır. Özel yetenekli çocuğun yasamdan doyum sağlayan mutlu bir birey olarak yetişmesi için anne babaların tutumları ile yakından ilgilidir. Bu nedenle özel yeteneği bulunan çocuğu olan ailelerin incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenden yola çıkılarak yapılan bu çalışmanın amacı, Bartın Bilim Sanat Merkezi'ne (BİLSEM) devam eden özel yetenekli çocukların velilerinin çocuklarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma tarama modelindedir. Araştırmanın evreni, Bartın BİLSEM'e devam eden 200 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Bu velilerden rastgele seçilmiş 100 veli örneklemleri oluşturmuştur. Araştırmanın verileri sekiz kişisel bilgiler ve 11 beşli derecelenmeli maddeden oluşan 19 maddelik bir anket ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS istatistik programıyla frekans ve yüzde hesaplanarak analiz edilmiştir. Araştırmada velilerin çocuklarının özel yetenekli olduğunu öğrendiğinde duygusal karmaşa ile başa çıkabildiklerini, çocuklarıyla iletişime girebildikleri ve eşyle beraber çocuklarının gelişimine büyük çaba gösterdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, çocuklarının, özel yetenekli olduğu için değil, kendi çocukları olduğu için çok mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Her ne kadar çocuklarına destek olduğunu söyleyen veliler çoğunlukta olsa da az da olsa sorun yaşayanlar da bulunmaktadır. Çocuğuma gerekli becerileri nasıl öğreteceğimi bilemiyorum maddesine çoğunluk katılmamakla birlikte kararsız olanların oranının da çok olduğu belirlenmiştir. Buna dayanarak, üstün yetenekli çocukların velilerinin çocuklarının eğitimi, yetiştirilmesi, onlarla sağlıklı iletişim kurulmasına yönelik rehberlik eğitimlerin verilmesi ve süreklilik hale getirilmesi önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Zeka, Özel Yetenek, Üstün yetenek, Üstün zeka

The Opinions of the Parents about Their Children with Special Talents Attending in the Centre of Science and Art (Sample of Bartın Province)

Abstract: Parents have an important role in training and development of children with special talents. Raising of the children with special talents as happy individuals satisfied with their lives is closely related to the attitudes of parents. Therefore it is needed to investigate the families having children with special talents. Thus, the aim of this study is to determine the opinions of parents about their children with special talents attending in the Centre of Science and Art in Bartın. The research is in scanning model. The universe of the research consists of 200 parents of students attending in CSA. 100 parent-sampling is formed among these parents. Data of the research is collected through the questionnaire including 19 questions, 8 of which are personal information and 11 of which are five-grading questions. The collected data is analyzed through SPSS statistics program by calculating frequency and percentage. In the research, it is determined that the patents could cope with ambivalence, communicate with their children and struggle to develop their children with their spouse when they learn they have children with special talents. Moreover, the parents express they are happy for owning such children but not because the children have special talents. Although the majority of parents tell that they help their children, few of them have problems. Many of the parents disagree with the questionnaire question: "I do not know how to teach necessary skills to my child" as well as the rate of undecided parents is high. On this basis, it can be suggested that the parents of children with special talents should have continuous guidance training for raising and training their children and communicating with them efficiently.

Key words: Intelligence, Special talent, Superior ability, Superior intelligenc

*Bu makale, 21 – 23 Mayıs 2015 tarihinde Bartın'da düzenlenen XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Her birey dünyaya belli özelliklerle gelmiştir. Doğuştan getirilen özelliklerin çevrenin etkisiyle ortaya çıkması, gelişmesi ve sonuçlar vermesi beklenir. Bu özelliklerden zeka ve yetenekler doğuştan sahip olunan, fakat sonradan geliştirilen en önemlilerindedir.

Zeka ve özel yetenek farklı şekillerde tanımlanmıştır. Öğrenme yeteneği (Morgan, 1984,113), problem çözme (Kaya, 2004,117) bunlardan bazılarıdır. Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde “Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşlılarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen öğrenci” olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2007). Ondokuz yüzyıldan sonra üstün yetenekliliğin en güçlü göstergesi, zekâ kavramı ve zekâ testleri olmuştur. Zekâ testleri aracılığıyla yapılan tanılama sonucunda zekâ bölümü sürekli olarak 130 ve daha yukarı puan alan bireyler olarak tanımlanmıştır (Ersoy ve Avcı, 2004). Renzulli (1978)'ye göre üstün zeka; ortalama üstü genel veya özel yeteneğin, yaratıcı yeteneğin ve motivasyonun etkileşimi ile ortaya çıkar. Bunlardan birinin olmaması ya da belirli bir eşik değerin altında olması üstün zekanın oluşumunu engeller (Aktaran: Sak, 2010). Renzulli'nin üçlü halka kuramı olarak bilinen bu kuramda ortalama üstü yetenek, ortalama üstü genel yetenek ve ortalama üstü özel yetenek olmak üzere iki türden oluşmaktadır.

Özel Yetenekliler bir eğitim aldıkları durumlarda toplumların ilerlemelerine katkı sağladıkları gibi yeterince değerlendirilemedikleri durumlarda da toplumlar için risk oluşturmaktadırlar. Özel yetenekli çocukların yeteneklerinin erken yaşlarda keşfedilmesi eğitilmesi bu çocukların bireysel yaşantıları ve toplumsal yaşam standartlarının yükseltilmesi bakımından önemlidir (Hökelekli ve Gündüz, 2004).Devletler en önemli yer üstü kaynaklarından biri olan özel yeteneklilerini insanlığın yararına yetiştirilebildikleri görülmektedir. İsveç, Norveç, Danimarka, Hollanda gibi ülkeler özel yetenekliler eğitimini örgün eğitim içerisinde bireyselleştirme ile çözmektedir. Her çocuk kendi sınıfında öğretmenin kontrolünde ve zenginleştirilmiş öğrenme yaşantılarına ulaşma fırsatı bulmaktadır (Davaslıgil ve diğerleri, 2004).

Doğuştan getirdikleri bir takım özellikleriyle farklı bir yapıya sahip olan özel yetenekli çocukların özel eğitime ihtiyacı vardır (Malkoç, 2004). Özel yetenekli çocukların eğitimleri sürecinde bu çocuklar için özel uygulama programlarına yer verilmelidir. Okul müfredatlarının üstün yetenekli çocukların eğitimsel ihtiyaçlarını karşılamadığı, çoğu araştırmacı tarafından kabul edilmektedir. Özel yetenekli çocukların eğitim programları çocukların gelişimsel düzeylerine uygun olmalıdır. Bu öğrencilerin eğitimindeki esas amaç onların yeteneklerini başarının üst seviyelerine kadar geliştirmelerini sağlamaktır (Dağlıoğlu, 2004).

1.2.Özel Yeteneklilerin Eğitiminin Tarihi

Eski Yunan düşünürlerinden Eflatun, “Devlet” adlı eserinde, yeterli bulduğu devlet biçimini açıklamış, ayrıca bu devleti gerçekleştirebileceklerini düşündüğü “yönetici filozofların” nasıl eğitilmeleri gerektiğini detaylı olarak belirtmiştir. Eflatun'a göre toplumu oluşturan bireyleri dört sınıfa ayırmak gerekir (Davaslıgil ve diğerleri, 2004). En kalabalık olan ve bakıra benzetilen sınıf, köle sınıfıdır. İkinci sınıfta işe esnaf, tüccar ve sanatkârlar gerçek vatandaşları oluşturur ve tunca benzetilirler. Gümüşe benzettiği sınıf içerisinde ise savaşçılar ve seçkin sanatçılar yer almaktadır. Eflatun, göre son sınıfı altına benzetmektedir. Geleceğin yönetici filozoflarını “altın yaratılışlı” olarak nitelendirmiştir. Bu sınıftaki insanlar sonuna kadar yükselmesi sağlanmalıdır. Yöneticilik için gerekli eğitimden geçilmelidir.

Modern çağda Sovyetler Birliği'nin ilk uzay aracı olan Sputnik'i uzaya fırlatmasının etkisi olduğu bilinmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve diğer batılı ülkeler bu başarının nedenini

Rusların özel yetenekli bireylere verdikleri eğitime bağlamışlardır. 1960'lı yıllardan sonra özel yetenekli çocuklara gösterilen ilgi artmıştır. Bu artışı yaratan faktörler arasında gıda ve enerji kaynaklarının, gittikçe azalması, birçok dünya sorununun ciddiyetini insanların anlamaları ve ciddi sorunlara çözüm getirecek kesim olarak özel yetenekleri bireyleri görmektedirler (Davaslıgil, 2000).

1.2.1. Türkiye’de Özel Yeteneklilerin Eğitiminin Tarihi

Türkiye Selçuklu Devleti’nde hükümet teşkilatında, orduda önemli bir mevki sahip olan gulamlar, esirleri arasından seçme, satın alma, hediye ve herhangi intikal etme gibi yöntemlerle temin edilirdi. Özellikle küçük yasta dergâha alınan kulamlar, “gulamhane” adı verilen “gulam mektepleri” veya “askerî kışlalarda eğitim görürlerdi. Küçük yasta girdikleri gulamhanelerde “babayan” adı verilen kişiler nezaretinde yetiştirilen gulamlara, liyakat, hüner ve kahramanlıkları nispetinde yüksek makamlara kadar yükselirlerdi.

Enderun Mektebi, II. Mahmut zamanında kurulup, zamanla içinde çeşitli değişikliklere uğramakla beraber Osmanlı Devletinin 19 yüzyıla kadar varlığını sürdüren en değerli eğitim kurumudur. Altı buçuk yüzyıldan daha fazla hizmet veren saray mektebi Fatih Sultan Mehmet tarafından koyulan kurallar dolayı etkili bir kurum olmuşlardır. Enderun literatüründe ismi geçen saraylar; Edirne Sarayı, İbrahim Paşa Sarayı, Galata sarayı ve İskender Çelebi Saraylarıdır. Enderun’da eğitim gören bireyler başarı durumlarına göre Büyük ve Küçük Oda, Doğancı Odası, Seferli Koğuşu, Kiler Koğuşu, Hazine Odası ve Has Odaya yerleştirilirdi. Bu odaların en yükseği has oda idi (Akyüz, 1993).

Enderun’dan sadrazamlar, kaptan paşalar, yeniçeri ağaları, eyalet valileri, sancak beyleri, şairler, edipler, ressamlar, mimarlar, müzikçiler, araştırmacılar yetişmiştir. Enderun mektebi 1908 ikinci meşrutiyetin ilanını ile tamamen kapatılmıştır. 1922’de saltanatın kaldırılması ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Cumhuriyet döneminde devletin himayesinde özel yetenekli çocukların eğitilmesi için 1948 yılında çıkarılan İdil Biret- Suna Kan yasası 1956 yılında yasa kapsamı genişletilerek 6660 Sayılı Müzik ve Plastik Sanatlarda Olağanüstü Yetenek Gösteren Çocuklar Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir. 1948’ten 1980’e kadar 22 sanatçı bu yasa çerçevesinde eğitim görmüştür (Enç, 1979).

Yine 1964 yılında matematik ve fen alanında özel yetenekli çocukların eğitilmesi için Ankara Fen Lisesi kurulmuştur. Fen liseleri; eğitim-öğretim süresi 4 yıl olan yatılı ve karma okullardır. Zeka düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanında yüksek öğrenime hazırlamayı amaçlar. Aynı yıldan itibaren Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezi’nin 5 yıl süre ile bazı ilkokullarda özel sınıf ve türdeş kümeler denemesi olmuştur (Özsoy ve diğerleri, 1991) 1416 sayılı kanun kapsamında üstün yetenekli öğrencilerin devlet himayesinde yurtdışında eğitim alması konusunda çalışmalar yürütülmüş, buna paralel olarak Devlet Parasız Yatılı Sınavı, Yüksek Öğrenim ve Tübitak Bursları ile öğrencilere yardımcı olunmuştur (Enç 1979).

Anadolu liseleri, ilköğretim üzerine 4 yıl öğrenim veren karma okullardır. Amacı ilgi, yetenek ve başarılarına göre yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını, yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde öğrenmelerini sağlamaktır.

Sosyal bilimler liseleri, eğitim-öğretim süresi 4 yıl olan yatılı ve karma okullardır. Amacı, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında ihtiyaç duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık eder. Alanlarındaki ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencileri bu alanlarda yükseköğretime hazırlar (TBMM, 2012).

Güzel sanatlar ve spor liseleri, Anadolu lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Amacı; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

TEVİTÖL, ülkemizdeki özel yetenekli çocuklara, ihtiyaç duydukları özel eğitimi lise düzeyindeki yaş grubuna, karma ve yatılı olarak veren tek kurumdur. 1993 yılında, Sezai Türkeş tarafından kurulmuştur. 2001 yılından bu yana, okul eğitim-öğretim etkinliklerini Türk Eğitim Vakfı bünyesinde sürdürmektedir.

Özel yetenekli çocuklara yönelik 30.06.2002 yılında İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol çerçevesinde Eminönü Beyazıt Ford Otosan İlköğretim Okulunda bir proje yürütülmektedir. Özel yetenekli öğrencileri, normal zekâ bölümü sınırları içinde olan yaşlılarından tamamen soyutlamadan, onların zihinsel, duygusal ve sosyal gereksinimlerini karşılayacak kültürüne özgü farklılaştırılmış bir program geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Ülkemizde özel yeteneklilerin eğitime yönelik önünü ve Karabük Üniversitelerinde açılan özel yeteneklilerin eğitimi merkezinde araştırma ve uygulamalar yapılmaktadır. Üstün Zekalı Enstitüsü doğumdan, yüksek öğretimin sonuna kadar olan süreçte, üstün zekalı, dahi çocukların erken yaşam dönemlerinde fark edilmesi, ihtiyaç duydukları psikolojik, akademik, sosyal desteğin ve eğitimin zeka, ilgi ve yetenek alanlarının belirlenerek verilmesi, üstün zekalı ve dahi çocukların ailelerinin ve öğretmenlerinin bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi, ilgili resmi ve özel kurumlara danışmanlık yapılması ve ülkemizde üstün zekalı çocukların eğitiminin devlet politikası haline getirilip ulusal eğitim standartlarının belirlenmesi ve uygulanması amacıyla 2009 yılında kurulmuştur.

Özel yeteneklilerin eğitimi için Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 1994 yılından itibaren il merkezlerine Bilim ve Sanat Merkezleri kurulmaya başlanılmıştır (Semerci, Durak ve Çavuşoğlu 2013).

1.3.Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)

Bilgi, yaratıcılık ve farklı bakış açısına dayanan bir rekabet dünyası vardır. Bu bağlamda ülkeler üstün yetenekli bireyleri bir kaynak olarak görmektedir. Beyin göçünü engellemek için üstün yetenekli bireylerin eğitimi ve istihdamı önem taşımaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, bunun yerine üstün yeteneklilerin ihtiyaçlarına bilim ve sanata ilişkin zenginleştirici aktivitelerle hizmet verecek merkezler kurma yoluna gitmiştir. Bu eğitim merkezlerinde, hem bilim alanında hem de sanat alanında üstün yetenekli çocuklar eğitim almaktadırlar. Bun edenle, bu kurumların isimleri, Bilim ve Sanat Merkezleri olarak kabul edilmiştir (MEB, 2007).

İlk Bilsem 1994-1995 eğitim-öğretim yılında Ankara Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi adıyla açılmıştır. Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçimi şu şekilde yapılmaktadır Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenciler örgün eğitim kurumlarındaki öğretmenlerinin Bakanlıkça hazırlanan gözlem formatı kriterlerine göre aday gösterilirler. Aday gösterilen öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan grup değerlendirmesi testine alınırlar. Test sonucunda yeterli performansı gösteren öğrenciler bireysel incelemeye alınırlar. Bireysel incelemeyi Milli Eğitim Bakanlığı uzmanları yapar. Konunun uzmanlarınca üstün yetenekli olduğu tespit edilen öğrenciler Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitime alınırlar (MEB, 2009). Bilim ve Sanat Merkezlerindeki işleyiş 25.01.2007 tarihli ve 4 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararı olan Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi ile düzenlenmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim ilkelerinde yer alan hızlandırma, gruplandırma, farklılaştırma ve derinleştirme kriterlerine göre etkinlikler planlanır ve uygulanır. Uygulamada müfredat zenginleştirmeleriyle öğrencilerin yaratıcılıkları geliştirilmeye çalışılmakta, ayrıca öğrencilerin bir bütün olarak gelişmeleri hedeflenerek duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini sağlayacak etkinlikler müfredatla bütünleştirilmektedir. BİLSEM’lerde yapılan etkinliklerin temelinde proje üretme ve geliştirme çalışmaları yatar. Yöntem olarak öğretmenlerin öğrenciye öğretmesi yerine, öğrencilerin kendi belirleyecekleri projeler içinde kendi çözümlerini uygulamaları ve süreç içinde ilgili konuyu öğrenmeleri modeli uygulanır. Yönergede su bölümlere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir: Bilim ve sanat merkezlerinin amaçları ve ilkeleri, Bilim ve sanat merkezlerinin isleyiş ve görevleri, Tanılama ve yerleştirme, Eğitim-öğretim ve uygulamadır (MEB, 2009).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenciler beş aşamalı programa tabi tutulur.

1. Uyum,
2. Destek Eğitimi (İletişim Becerileri, Bilimsel Çalışma Yöntemleri, Bilgisayar, Yabancı Dil, Problem Çözme Teknikleri, Grupla Çalışma Teknikleri, Öğrenme Yöntemleri, Sosyal Etkinlikler, Araştırma Teknikleri.)
3. Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme
4. Özel Yetenekleri Geliştirme
5. Proje Üretimi

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi konuları üzerinde durulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmanın amacı, anne babaların Bartın Bilsem’e devam eden özel yetenekli çocuklarına ilişkin görüşlerine dönük olan yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Araştırma modeli olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde, bilinmek istenen açık ve meydandadır. Amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar, 1984) .

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Bartın Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören 200 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Bu velilerden rastgele seçilmiş 100 veli örnekleme oluşturmuştur.

Tablo 1. Örneklem Özellikleri

Cinsiyet	f	%
Anne	32	32,3
Baba	68	67,7
Toplam	100	100,0

Eğitim Durumu		
İlköğretim	10	10,3
Lise	19	19,6
Ön lisans	16	15,5
Lisans	45	44,3
Tezsiz-Tezli Yüksek lisans	7	7,2
Doktora	3	3,1
Diğer	0	0
	100	100,0
Meslek		
Çalışmıyor	21	20,5
Sağlık personeli	4	4,1
Doktor	8	8,1
Öğretmen	24	23,4
Polis	8	8,1
Mühendis	7	7,1
Memur	6	6,1
Emekli	5	5,1
Avukat	3	3,1
Diğer	14	14,4
Toplam	100	100,0

Araştırma kapsamında üstün yetenekli çocukları olan 32 anne ve 68 babaya ulaşılmıştır. Üstün yetenekli çocukları olan anne babaların eğitim durumları incelendiğinde en fazla oranın lisans mezunları olduğu, bunu lise ve ön lisans mezunları izlediği görülmektedir. Araştırma kapsamında yer alan özel yetenekli çocukları olan anne babaların meslekleri incelendiğinde en fazla oranı öğretmenlerin oluşturduğu ikinci sırayı işsizlerin(Ev hanımı) aldığı bunu ise doktor ve polislerin izlediği görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı:

Araştırmanın verileri 19 sorudan oluşan bir anket ile toplanmıştır. Sekiz tanesi kişisel bilgiler ve onbir tanesi beşli derecelmeli anket sorularından oluşmaktadır. Anket, Özel Yetenekli Çocukları Olan Ailelerin Karşılaştıkları Güçlükler ilişkin maddeleri içermekte ve beşli derecelmeli olarak hazırlanmıştır. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde görev yapan, Eğitim Programları ve Öğretimi ABD, Bir Prof. Dr., Bir Doç. Dr., Bir Yard. Doç. Dr. öğretim üyesi. ve Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık ABD Bir Yard. Doç. Dr. tarafından incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizi SPSS istatistik programıyla frekans ve yüzde hesaplanarak analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

BİLSEM'de eğitim gören öğrenci velilerin çocukları hakkındaki görüşlerinin alındığı bu çalışmada elde edilen bulguları üç ana başlık altında toplamak mümkündür. Bu sayede elde edilen bulgular arasındaki bağlantıların daha iyi görülmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulguların oluşturduğu gruplar aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Velilerin özel yetenekli çocuklarına duygusal bakışları

MADDELER	KESİNLİKLE KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM		Total
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
1-Çocuğum özel yetenekli olduğunu öğrendiğimde duygusal karmaşa ile başa çıkabildim.	4	4	4	4	8	8	32	32	52	52	100
6-Çocuğum, özel yetenekli olduğu için değil, çocuğum olduğu için çok mutluyum.	2	2	0	0	0	0	8	8	90	90	100
8-Çocuğumu, asla diğer çocuklarımla veya akranları ile kıyaslamıyorum.	2	2	9	9	8	8	40	40	41	41	100

Araştırmaya katılan, Bartın Bilim ve Sanat Merkezide eğitim gören çocukların velileri %52 tamamen katıldığını, %32 katıldığını çocuğum özel yetenekli olduğunu öğrendiğimde duygusal karmaşa ile başa çıkabildiğini , %90 si çocuklarının özel yetenekli olduğundan dolayı değil, kendi çocukları olduğundan, mutlu ve sevinçli olduğunu ve velilerin %41tamamen %40 katıldığını ve kendi çocukları içinde ayırım yapmadığını ve arkadaşlarıyla kıyaslamadığını belirtmişlerdir.

Tablo 2. Velilerin özel yetenekli çocuklarına eğitsel bakışları

MADELER	KESİNLİKLE KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM		Total
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	%
2-Çocuğumun eğitim sürecinde aktif olarak yer alıyorum.	0	0	8	8	6	6	39	39	47	47	100
3-Çocuğuma gerekli becerileri nasıl öğreteceğimi bilemiyorum.	14	14	36	36	28	28	15	15	7	7	100
7-Çocuğuma evde uyması gereken kurallar ve ölçütleri onunla birlikte belirliyorum.	0	0	6	6	15	15	46	46	33	33	100
9-Çocuğumun sorduğu soruları sabırla ve büyük zevkle yanıtlıyorum.	0	0	7	7	12	12	57	57	24	24	100

Araştırmaya katılan, Bartın Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören çocukların velilerin %47,tamamen katıldığını, %39 katıldığını çocuğunu eğitim sürecinde aktif olarak desteklediğini, Anketi değerlendiren velilerinden, %50 si çocuklarına gerekli becerileri öğretebildiğini ancak %28 veli kararsız kaldığını işaretlemiştir. %79 oranla öğrenci velileri evde uyulması gereken kuralları beraber yaptıklarını ve uyguladıklarını, velilerin %57 katıldığını%24 tamamen katılarak, çocukların sordukları sabırla ve zevkle yanıtladığını belirtmişlerdir.

Tablo 3. Velilerin özel yetenekli çocuklarıyla iletişimi

MADELER	KESİNLİKLE KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM		Total
	F	%	F	%	F	F	%	F	%	F	
4-Çocuğumla iletişime giremiyorum.	43	43	33	33	6	6	12	12	6	6	100
5-Eşimle beraber çocuğumun gelişiminde büyük çaba gösteriyorum	0	0	7	7	6	6	38	38	49	49	100
10-Çocuğumun sorduğu sorulardan yola çıkarak onu ilgilendiği konuları araştırıyorum.	2	2	11	11	15	15	48	48	24	24	100
11-Çocuğumun zihinsel büyümesi kadar, fiziksel ve toplumsal becerilerini geliştirmesini sağlıyorum.	2	2	2	2	2	2	41	41	53	53	100

Araştırmaya katılan, Bartın Bilim ve Sanat Merkezide eğitim gören çocukların velileri %76 iletişimde sorun yaşamadıklarını, %87 oranında eşleriyle beraber çocuğun gelişiminde büyük çaba gösterdiklerini, % 72 çocuklarının sordukları sorulara karşılık ilgilendiği konu araştırma yaptığını ve %53,tamamen katıldığını, %41 katıldığını, büyük bir oranla veliler zihinsel büyümesi kadar, fiziksel ve toplumsal becerilerini geliştirmesini yardımcı olduklarını belirtmiştir.

Özel yetenekli çocuklar başkalarından beklentilerinde genellikle aradıklarını bulamazlar ve mükemmel doğru bir çekim gücü onların çoğunlukla yalnız kalmalarına neden olur. Davaslıgil'e (2000) göre ise, bu eğilim gelişme ya da sorun üreten bir özelliktir. Çocuk diğerlerine odaklanmışsa, genellikle yersiz beklentilere, hayal kırıklığına ya da nefrete sürüklenebilir. Üstün yetenekli çocukların ortak özelliklerinden kendi potansiyelinin farkında olma niteliği ile ilgili olarak "Kendini özel ve farklı görme." gibi açıklamaların yer aldığı görülmektedir. Stuart ve Beste (2008) yaşlılarının çok ilerisinde potansiyelleri olduğunu bilen özel yeteneklilerin hissettiklerini ve bildiklerini açıklayamamanın ya da bir yolu bulup göstermemenin sıkıntısını yoğun bir şekilde yaşadıklarını ileri sürerler. Elde edilen sonuçlar çocukların bu özellikleri nedeni ile iletişim sorunları yaşadıkları yönündedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Özel yetenekli çocukların eğitim ve gelişimi üzerinde ailelerin önemli bir rolü vardır. Özel yetenekli çocuğun yaşamdan doyum sağlayan mutlu bir birey olarak yetişmesi için anne babaların tutumları ile yakından ilgilidir. Özel yetenekli çocuklara sahip aile çocuklarının eğitimi ve olası sorunları önlemek için daha fazla bilince gereksinim duydukları gözlenmektedir (Karakuş, 2010).

-Anne babalar çocuklarının özel yetenekli olduğunu öğrendiğinde büyük oranda duygusal karmaşa ile başa çıkabildiğini ve özel yetenekli olduğu için değilde kendi çocukları olduğu için çok mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca özel yetenekli çocuklarını, diğer çocuklarla kıyaslamadıklarını belirtmişlerdir.

-Araştırmaya katılan, Bartın Bilim ve Sanat Merkezide eğitim gören çocukların velileri eğitim sürecini aktif olarak desteklemenin yanında, velilerin yarısı çocuklarına gerekli becerileri kendilerinin kazandırdığını, Velilerin evde uyulması gereken kuralları belirlerken de, çocuklarında bu sürecin içine dahil edilmesinin, kuralların benimsenip uyulmasında en önemli unsurun oluşturduğunu ve yine velilerin büyük bir kısmı, çocuklarının sordukları soruları sabırla ve zevkle yanıtladıklarını söylemişlerdir.

-Araştırmaya katılan, Bartın Bilim ve Sanat Merkezide eğitim gören çocukların velilerinin büyük bir kısmı çocukları ile iletişim sorunu yaşamadıklarını, eşleriyle beraber çocuğun gelişiminde büyük çaba gösterdiklerini, çocuklarının sordukları sorulara karşılık kendilerinin de konu ile ilgili araştırma yaptığını belirtmişlerdir. Ayrıca veliler büyük bir oranla çocuklarının zihinsel büyümesi kadar, fiziksel ve toplumsal becerilerinin geliştirmesine de yardımcı olduklarını belirtmiştir.

Bu araştırma sonuçlarına yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

-Özel yetenekli çocukların erkenden tespit edilip yetenekleri ve kapasiteleri ölçüsünde eğitim alabilmeleri için ailelerin çocuklarının ilk öğretmenleri olmaları nedeniyle çok büyük sorumluluk düşmektedir. Anne babalar, çocuklarının gelişimlerini iyi gözlemlerlerse onların gelişimindeki özelliklerini ortaya çıkarmaları ve önlemleri almaları kolay olacaktır.

-Özel yetenekli çocukları olan ailelere üstün yetenekli çocukların ortak özellikleri tanıtılabilir ve bu eğitim sayesinde sorunları baş etme becerileri kazanabilirler.

-Ailelerin, özel yetenekli çocuklarının yeteneklerini kullanmaları konusunda onları anlamaları ve olumlu bir şekilde yönlendirmeleri için birlikte vakit geçirmeleri ve oyun oynamalarıdır.

-Aileler özel yetenekli çocukları ile ortak etkinlikler paylaşmasıdır. Okuma, müzeler veya diğer olaylar zihinsel uyarılarla karşılaştırarak onlara yardımcı olabilirler. Burada temel nokta yapılan etkinliklerin çocuğu tüketecek kadar çok olmamasıdır (Tolan, 1990).

-Özel yetenekli çocukları olan aileler dinleme, iletişim, zaman yönetimi ve sosyal becerilerin kazandırılmasına yönelik eğitilebilir. İletişim denilince akla gelen konuşmadır. Ancak iletişim dinleme ile başlar. Başarılı bireyler, insanları dinlemek için geniş zaman harcarlar. İnsanların bakış açısını empatiyle anlamaya çalışırlar. İnsanların düşüncelerini açıklayabilmeleri, duyguları, hissettiklerinin göstergelerini keşfetmeleri, karşılarındaki insanların kavramları, duyguları ve problemlerini doğru olarak ifade etmeleri vb. için zaman ayırmak dinleme davranışlarının göstergesidir (Çağdaş ve Seçer, 2006).

-Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi kapsamında aileleri bilgilendirecek seminer, film, kitap, afiş, broşür gibi materyaller sağlanarak ailelere ulaşabilmek için resmi ve sivil toplum örgütlerinden yararlanılabilir.

-Bilim ve Sanat Merkezleri, öğrenci ve veli üçlü saç ayacağı üzerine kuruludur. BİLSEM'ler velileri tarafından daha kapsamlı desteklenmesi gerekmektedir. Veliler çocuklarının eğitimi için bütün imkânlarını, onların akademik olarak başarılı olması için yoğun çaba harcamaktadır. Akşamları kendi gayretleri ile çok uzak yerlerden bile çocukları getirmektedirler. Veliler çok farklı eğitim, sosyo-kültürel ve ekonomik düzeylerde olabilmektedir. Fakat kendi çocuklarının okul başarılarının artmasını ve bazı hakların verilmesi ya da imtiyazların sağlanmasının beklenmesi veliler için çözüm bekleyen sorunlardır. Ülkemizde Özel yetenek çocukların ailelerine teknik, psikolojik ve eğitsel destek sağlayacak kaynak ve kurumlar çok azdır. Bu zor süreçte velileri en çok destekleyen kurumlar yine de BİLSEM'lerdir.

KAYNAKLAR

Akyüz, Y. Türk Eğitim Tarihi. İstanbul: İstanbul Kültür Koleji Yayınları, 1993

Çağdaş A. ve Seçer, Z.Ş., Anne-Baba Eğitimi, 2. Baskı, Ankara, Kök Yayıncılık, 2006.

Dağlıoğlu, H. E. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş-Altı Yas Grubunda ve Matematik Alanında Üstün Yetenekli Olan Çocukların Sosyodemografik Özellikler Bakımından İncelenmesi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Davaslıgil, Ü, Uzun, M. Çeki, E. Köse, A. Çapkan, N. ve Şirin M.N. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminin Ülkemiz Açısından Önemi ve İstihdamı. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Durum Tespit Ön Raporu.

Davaslıgil, Ü. (2004b). Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. (2004). Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı.

- Davaslıgil, Ü. (2000). Üstün çocuklara sahip ailelerin eğitimi, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Özel Eğitimde Aile Eğitimi Sempozyumu (ss. 142-148). Ankara
- Enç, M. Üstün Beyin Gücü. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:83,1979
- Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2004). Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri “Özel Eğitim”, İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Hökelekli, H. ve Gündüz, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Karakter Özellikleri ve Değerler Eğitimi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
- Karasar,N.(1984). Bilimsel Araştırma Metodu. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık
- Karakuş, F. (2010). Ustun yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 6(1), 127-144.
- Kaya, A., (2004). Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Ankara: Anı Yayıncılık,
- Malkoç, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi, I. Türkiye ÜstünYetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
- MEB, (2007). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. MEB. (2010). Bilim ve Sanat Merkezleri Süreci Denetim Raporu.
- MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ortaöğretim Kurumları, <http://ogm.meb.gov.tr/2009>
- Morgan, C. T. (1984). Psikolojiye Giriş Ders Kitabı (Çev. Arıcı, H. ve diğ.), 3.Baskı, Ankara: Meteksan Yayınları, No: 2.
- Özsoy Y. ve diğerleri. Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri Ön Raporu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı,1991
- Sak, U. (2010). Üstün Zekâlılar Özellikleri Tanılamaları Eğitimleri. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Semerci, Durak ve Çavuşoğlu (2013)'in “Bilim Sanat Merkezi Yöneticilerinin Kurumlarına Yönelik Görüşleri”13. Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya,2013
- Stuart T. ve Beste A. (2008). *Farklı olduğumu biliyordum: üstün yeteneklileri anlayabilmek*, (Çev. Armağan Gönenli), Ankara: Kök Yayıncılık
- TBMM Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. Kasım 2012
- Uzun, M. (2004). Üstün veya Özel Yeteneklilik Nedir? I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi El Kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tolan S., Helping Highly Gifted Child, ERIC Digest #E477, Council for Exceptional Children, Reston Va, ERIC Clearinghouse on Handicapped and Gifted Children, Reston Va, 1990